

Frans-Duitse ideeën over de versterking van de EU

René Smits

maandag 03 juni 2013, 11:49

update: maandag 03 juni 2013, 11:53

René Smits

Hij functioneert niet goed, de Frans-Duitse ‘motor’ van de Europese integratie, maar vorige week heeft de sputterende motor een document geproduceerd. In een gezamenlijk memorandum zetten de twee leidende naties hun ideeën uiteen over de versterking van de Europese Unie.

Meer over dit onderwerp

[Lees de column in het Engels - Franco-German ideas on strengthening the EU](#)

René Smits

In Nederland gaat de aandacht, een beetje kleinzielig, uit naar het voorstel voor een permanente voorzitter van de Eurogroep. Nu minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem net zes maanden in functie is als voorzitter, wordt dit idee opgevat als een belediging. Maar de structurele ideeën over Europa in de gezamenlijke tekst zijn veel belangrijker.

Over een 'bancaire unie', het idee dat werd geïntroduceerd om de schadelijke band tussen de gezondheid van banken en de marktstatus van overheden te doorbreken, lijkt Duitse terughoudendheid het te hebben gewonnen van de noodzaak van hervorming.

'Banking union' bestaat uit drie elementen: (1) de Europese Centrale Bank neemt het bedrijfseconomische toezicht op banken over (2) er komt een gemeenschappelijk systeem voor het uit de markt halen ('*resolution*') van banken en (3) er komt een gemeenschappelijk depositogarantiestelsel. Deze elementen gelden alleen in de eurozone en in die andere lidstaten die de euro nog niet hebben ingevoerd, maar die zich bij de 'bancaire unie' willen aansluiten.

Over de verordeningen die de ECB het laatste woord geven in het banktoezicht is een politiek akkoord bereikt tussen de Ecofin-Raad en het Europees Parlement. De wetteksten zijn veel langer dan de eenvoudige voorstellen die de Commissie in september van vorig jaar had ingediend.

Ze zijn moeilijk te lezen, wat kenmerkend is voor een compromis waaronder de ECB alleen toezicht gaat houden op het toe- en uittreden tot de markt van alle banken en verder slechts volledig verantwoordelijk is voor het toezicht op systeemrelevante banken. Andere banken blijven onderworpen aan het nationale toezicht, hoewel dit zal worden ingebed in een kader dat de ECB vaststelt. Hierdoor krijgt de ECB stevige bevoegdheden om toe te zien op de nationale toezichthouders.

Gezamenlijke 'afwikkeling' van banken is totnogtoe een struikelblok gebleken. Het oorspronkelijke idee, door de leiders van de Eurozone zelf naar voren gebracht, was dat banken, zodra zij eenmaal onder toezicht van de ECB zouden

staan, kunnen worden geherkapitaliseerd vanuit het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM). Twaalf maanden later is dat idee verwaterd tot de instelling van een comité van bevoegde nationale autoriteiten voor de afwikkeling van banken, in plaats van een enkelvoudige ‘afwikkelautoriteit’, een ‘*Single Resolution Authority*’ op EU-niveau.

De Frans-Duitse tekst spreekt nu over de mogelijkheid dat het ESM “de rol van een extra vangnet op overheidsniveau” op zich kan nemen. De tekst vermeldt de mogelijkheid van leningen aan lidstaten “of directe herkapitalisatie op basis van de operationele criteria die nog moeten worden vastgesteld”. Dit geeft blijk van terughoudendheid en aarzeling, in plaats van dat krachtig bestuur getoond wordt.

En het geeft blijk van Duitse angst dat het huidige Verdrag niet in voldoende bevoegdheden voorziet om een EU-‘afwikkelautoriteit’ te laten werken. Hierbij zien de Duitsers over het hoofd dat we al een soort ‘EU-afwikkelautoriteit’ voor banken hebben gehad sinds het begin van de crisis: de Europese Commissie functioneert bij de toepassing van de regels inzake staatssteun, effectief als zodanig. Nog maar een week geleden drong ECB bestuurslid Benoît Coeure er terecht op aan dat gezamenlijke afwikkeling er moet zijn vóórdat de ECB haar toezichhoudende rol op zich kan nemen.

Ook elementen van het bestuur (de ‘*governance*’) van de Economische en Monetaire Unie komen aan bod in het Frans-Duitse paper. Zoals het idee van een begroting voor de eurozone. Helaas wordt een gezamenlijk budget impliciet afgewezen door een eurozone-specifiek fonds naar voren te brengen. Dit moet voorwaardelijke financiële prikkels bieden aan lidstaten die zich ertoe verbinden hun economisch beleid te veranderen.

Op dergelijke contractuele regelingen heeft de Commissie reacties uitgenodigd in haar twee Mededelingen van 20 maart. In plaats van dergelijke contractuele regelingen zou een beperkt budget voor de eurozone om de automatische stabilisatoren in de hele muntunie te laten werken op tafel moeten liggen.

Om positief te eindigen: de Franse en Duitse politieke leiders dringen erop aan dat de € 120 miljard die vorig jaar juni zijn beloofd in de vorm van het “Compact voor groei en werkgelegenheid” nu dan (eindelijk..) “onverwijld” worden besteed. Het werd de hoogste tijd.